

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

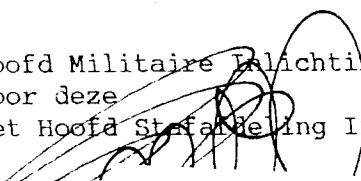
-Aan:
Zie verzendlijst.

Telefoon 070 - 318 81 88
Telex 32374 KYDER/BIV NL
Telefax 070 - 318 79 51

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/91/095/4570	19 september 1991
Onderwerp			
Joegoslavië: recente ontwikkelingen (nr 61/91)			

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor Jeze
Het Hoofd Staf afdeling Inlichtingen

Kolonel der Grenadiers

Bijlagen   Bezoekadres
één   Kalvermarkt 28
                     's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 318 6634

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/91/095/4570, d.d. 19 september 1991

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken

t.a.v. AMAD

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST

JOEGOSLAVIE
Militair-politieke situatie
61/91

(Afgesloten 191300 SEP 1991)

Kroatië

De gevechten in Kroatië duren voort, hoewel de intensiteit iets lijkt te zijn afgenomen. Het staat echter vast dat het onder supervisie van Lord Carrington overeengekomen staakt-het-vuren, dat gisteren rond het middaguur had moeten ingaan, op grote schaal en door alle betrokken partijen wordt geschonden. De gevechten woeden met name rond de Kroatische hoofdstad Zagreb en lijken eveneens hevig te zijn rond de havenstad Split. Tijdens een luchtaanval op de kustplaats Sibenik zou hedenmorgen een industrieterrein zijn getroffen.

Gisteren is bekend gemaakt dat de Kroatische minister van Defensie Bebic ontslag heeft genomen en is opgevolgd door zijn plaatsvervanger Susko. Zoals gerapporteerd had Bebic na de ondertekening van de overeenkomst omtrent het staakt-het-vuren de Kroatische (para-)militaire organisaties opgedragen het beleg van de kazernes van het federale leger (JNA) op te heffen, terwijl president Tudjman zich onverzoenlijk opstelde. Het ontslag van Bebic zou kunnen wijzen op fundamentele onenigheid tussen hem en Tudjman, wiens aanvankelijk gematigde houding de afgelopen tijd lijkt te zijn geradicaliseerd onder invloed van de extreem-nationalistische vleugel in de Kroatische regeringspartij.

Federale overheden

Federaal premier Markovic zou in een brief aan minister van Defensie Kadujevic en diens plaatsvervanger Brovet hebben gesteld dat zij (mede) verantwoordelijk waren voor het voortduren van de strijd in het land. In verband daarmee eiste Markovic binnen 48 uur hun ontslag. Deze ontwikkeling is zeer opmerkelijk. De regering verkeert in staat van ontbinding als gevolg van de ontslagname van een aantal ministers en staatssecretarissen van Kroatische en Sloveense afkomst. Markovic doet pogingen om geschikte vervangers te vinden en lijkt derhalve niet gebaat bij het ontslag van Kadujevic en Brovet, een Kroaat (van Servische afkomst) en een Sloveen. Ook in politiek opzicht lijkt de actie van Markovic weinig zinvol, omdat in de defensietop met name Kadujevic en Brovet voorstanders zijn van een politieke oplossing voor de problemen in Joegoslavië. Het is denkbaar dat Kadujevic, die ernstig ziek is, en Brovet, die als Sloveens topmilitair in een moeilijke positie moet verkeren, aan het bevel van Markovic zullen voldoen. Het zal voor Markovic niet eenvoudig zijn een geschikt opvolger voor Kadujevic te vinden. Het ligt echter voor de hand te veronderstellen dat door deze mutatie de Servische dominantie over de JNA nog zou toenemen.

Internationale vredesinspanningen

Vandaag vindt in Den Haag een vergadering plaats van de EG-ministers van Buitenlandse Zaken, waarbij de EG-betrokkenheid bij de situatie in Joegoslavië ongetwijfeld hoog op de agenda staan. Vanavond komen de ministers van de WEU-lidstaten bijeen om het voorstel van minister Van den Broek te bespreken om in WEU-kader een lichtbewapende vredesmacht te zenden ter vervanging van de ongewapende EG-waarnemersmissie, die niet in staat is gebleken de escalatie van de gevechten in Kroatië te voorkomen. Er lijken echter tussen de WEU-lidstaten grote verschillen in opvatting te bestaan over het betreffende voorstel.

Overigens heeft de Duitse regering inmiddels laten weten dat Duitsland vooralsnog niet zal overgaan tot unilaterale erkenning van Kroatië. Dit wijst op een koerswijziging van Duitsland, dat in het recente verleden heeft gesteld dat het de onafhankelijkheid van Kroatië zou erkennen als de gevechten in deze republiek niet zouden ophouden.

Hedenochtend heeft een nieuwe zitting plaatsgevonden van de EG-vredesconferentie met betrekking tot Joegoslavië. Aan deze zitting namen federaal minister van Buitenlandse Zaken Loncar en zijn collega's van de zes republieken deel. Het is echter vrijwel uitgesloten dat onder de huidige omstandigheden enige vorm van overeenstemming kan worden bereikt. Carrington, die vooraf had laten weten dat volgens hem de wapenstilstand de laatste kans op vrede betekende, heeft inmiddels laten weten dat voortzetting van de door hem voorgezeten conferentie door de recente bestandsschendingen zinloos wordt.

Een prominent vertegenwoordiger van de Generale Staf van de JNA, generaal Negovanovic, heeft gisteren benadrukt dat de JNA zich verzet tegen de eventuele uitzending van een vredesmacht in VN-kader naar Joegoslavië. Hiermee neemt hij stelling tegen het voorstel dat de voorzitter van het federale presidium, de Kroaat Mesic, eerder deze week had gedaan. Negovanovic stelde dat dit voorstel op persoonlijke titel was gedaan en derhalve geen rechtsgeldigheid bezat. Daarnaast is zijn opstelling ook in overeenstemming met eerdere uitlatingen uit JNA-kringen, die benadrukken dat de JNA zichzelf beschouwt als de erfgenaam van Tito en derhalve als beschermer van de territoriale integriteit en het maatschappelijk systeem van Joegoslavië. Daarom aanvaardt de defensietop geen enkele buitenlandse militaire presentie in Joegoslavië. Zij heeft gesteld dat deze als agressie tegen Joegoslavië zal worden beschouwd en dat dienovereenkomstig zal worden gereageerd. De uitlating van Negovanovic wijst er derhalve ook op dat de JNA het voorstel van Van den Broek verwierpt.

Conclusie/vooruitzicht

Met het mislukken van het jongste staakt-het-vuren in Kroatië lijkt de kans van slagen van de EG-vredesconferentie vrijwel nihil. Gelet op de reacties tot dusverre is het ook vrijwel uitgesloten dat alle partijen in Joegoslavië zullen instemmen met een buitenlandse vredesmacht. De JNA wijst elke vorm van buitenlandse militaire interventie af. Omdat ook binnen de Kroatische regering de voorstanders van de harde lijn de overhand lijken te hebben, is een verdere escalatie van de burgeroorlog in Joegoslavië te verwachten.